

Přílohy

ke Zprávě k návrhu státního závěrečného účtu České republiky

- A) Zpráva o výsledcích cenové a daňové kontroly za rok 2005
- B) Zpráva o činnosti celních orgánů Ministerstva financí za rok 2005
- C) Zpráva o opatřeních Ministerstva financí v oblasti cen za rok 2005

A) ZPRÁVA O VÝSLEDKÁCH CENOVÉ A DAŇOVÉ KONTROLY ZA ROK 2005

I. Výsledky cenové kontroly

V průběhu roku 2005 bylo pracovníky oddělení cenové kontroly finančních ředitelství ukončeno celkem 618 kontrolních akcí.

Ve správním řízení bylo za porušení cenových předpisů vydáno 331 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové částce 23 721 tis. Kč. V jednom případě byla uložena pořádková pokuta podle § 19 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, za neposkytnutí součinnosti. Proti rozhodnutím bylo podáno 22 odvolání, v 15 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 7 089 tis. Kč a v 9 případech bylo odvolacím orgánem prvoinstanční rozhodnutí potvrzeno. U 7 podaných odvolání řízení probíhá. Celková částka pravomocně uložených pokut činí 11 724 tis. Kč. Celkem uhrazená částka pravomocně uložených pokut činí 10 318 tis. Kč.

Uhrazeno bylo 9 044 tis. Kč pravomocně uložených pokut. Tato částka neobsahuje úhrady pokut uložených Finančním ředitelstvím v Praze, které informace o úhradách neposkytl.

Výsledky provedených kontrol a řešených stížností za jednotlivá finanční ředitelství v číselných údajích jsou obsaženy v následujícím přehledu:

Přehled výsledků činnosti oddělení cenové kontroly finančních ředitelství za období roku 2005

Finanční ředitelství	Pokuty podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách								Počet kontrolních akcí (z toho na základě stížností)	Počet stížností, šetření a podnětů	Počet kontr.akcí celkem	Zaplacené pokuty (ze sl. 4) v tis. Kč
	Vydaná rozhodnutí		Pokuty v odvolacím řízení		Sníženo/zrušeno v odvolacím řízení		Pokuty z uzavřených prověrek					
	sl. 1		sl. 2		sl. 3		sl. 4					
	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč				
pro hl. m. Prahu	13	2 836	1	-150	0	0	12	2 686	59/10	16	65	2 457
v Praze	20	6 901	1	-700	2	-4 534	15	1 682	52/5	9	56	1 273
v Českých Budějovicích	31 ¹⁾	919	0	0	1	-30	31	889	64/4	7	67	379
v Plzni	31	944	0	0	2	-560	26	384	45/2	10	53	361
v Ústí nad Labem	70 ²⁾	3 350	1	-800	2	-268	69	2 282	91/4	14	98	2 155
v Hradci Králové	92	2 677	0	0	3	-1 677	89	1 000	117/2	9	123	999
v Brně	36	1 781	3	-56	0	0	33	1 725	51/9	24	66	1 698
v Ostravě	38	4 313	1	-3 217	5	-20	34	1 076	83/3	10	90	996
C e l k e m	331	23 721	7	-4 923	15	-7 089	309	11 724	562/39	99	618	10 318

1) - obsažena pořádková pokuta dle zákona o státní kontrole ve výši 5 000 Kč

2) -obsažena 1 autoremedura

Předmětem výkonu cenové kontroly bylo ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem o cenách, zejména maximálních cen ve zdravotnictví, pozemků nesloužících k podnikání a mléčných výrobků pro žáky. Dále byla pozornost kontroly zaměřena na ceny zařazené do seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny jako např. vody pitné a odváděné, výrobků a výkonů ve zdravotnictví a zdravotní péče, veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, na ceny povinných technických prohlídek silničních vozidel, výkonů stanic měření emisí apod. Zneužití hospodářského postavení u cen neregulovaných bylo kontrolováno na základě podnětů firem či občanů. Jako vždy šlo o kontroly časově i odborně velmi náročné.

Výrobky a výkony ve zdravotnictví, zdravotní péče

Kontrole maximálních a věcně usměrňovaných cen ve zdravotnictví byla průběžně věnována pozornost, stejně jako v předchozích obdobích. Bylo ukončeno 236 kontrol výrobců, dovozců, distributorů, prodejců léčiv a zdravotnických prostředků i u poskytovatelů zdravotnických služeb, včetně lázeňských. Porušení cenových předpisů bylo prokázáno u 160 kontrolovaných subjektů a ve správním řízení byly uloženy pokuty ve výši 11 509 tis. Kč, což svědčí ve prospěch opodstatněnosti této činnosti. Jedno rozhodnutí bylo vydáno za účelem zastavení řízení a zrušení pokuty v autoremeduře. Tři rozhodnutí byla odvolacím orgánem II. stupně zrušena (z toho jedno rozhodnutí bylo vráceno prvoinstančnímu odvolacímu orgánu) a ve dvou případech byly původně uložené pokuty sníženy o 4 982 tis. Kč. V dalších dvou případech odvolací řízení probíhá. V jednom případě bylo původní rozhodnutí potvrzeno v celém rozsahu.

Stížností bylo ve sledovaném období řešeno celkem 7, z toho 4 byly hodnoceny jako neoprávněné. V jednom případě se jednalo o prodej vyhrazených léčiv u čerpací stanice, přičemž prodej byl před vlastní cenovou kontrolou již zastaven z popudu Státního ústavu pro kontrolu léčiv (SÚKL) pro nesplnění požadovaných podmínek správné praxe. Tato stížnost sice byla oprávněná z hlediska nedodržení maximální výše obchodní přírážky, nicméně se jednalo o nevýznamné množství prodeje.

Kontroly regulovaných cen ve zdravotnictví byly prováděny v následujících typech zdravotních zařízení.

Lékárny

V lékárnách bylo provedeno 56 kontrol a vydáno 25 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 277 tis. Kč.

Pokuty byly uloženy za nedodržování pravidel věcného usměrňování cen individuálně připravovaných léků a za překračování maximálních cen tzv. taxa laborum při individuální přípravě léků. Dále byla prokázána nedostatečná skladová a cenová evidence u tzv. bonusových kusů. Jednalo se také o prodej za vyšší ceny než odpovídá cenové regulaci u tzv. bonusových kusů léčiv, které lékárna dostává od distributorů léčiv a z toho vyplývající neoprávněně vyšší požadavky na úhradu ze zdravotních pojišťoven, resp. u volně prodejných léčiv účtování vyšších cen kupujícím.

Distributoři a dovozci léčiv a zdravotnických prostředků

Celkem bylo prověřeno 20 subjektů, z toho u 6 byly za nedodržení cenových předpisů uloženy pokuty ve výši 2 674 tis. Kč .

Kontroly prokázaly mimo jiné nedodržování stanoveného postupu při zpracování návrhů maximálních cen, v některých případech i nepředložení návrhů na Ministerstvo financí. V uplatňovaných cenách byla použita chybná základna pro výpočet ceny, např. že dodavatel nepromítal do cen vliv kursových rozdílů nebo použil nesprávný kurz. Dále byl zjišťován prodej za cenu vyšší než maximální nebo při prodeji za úředně stanovenou cenu podle § 5 bylo zjištěno nesplnění podmínky, na kterou cenové orgány omezily uplatnění této ceny. Rovněž bylo zjištěno nedodržení povinnosti informovat při prodeji odběratele o výši ceny od tuzemského výrobce nebo zahraničního dodavatele a o výši přírážky za výkony obchodu.

Výrobci léčiv

Ve sledovaném období byly ukončeny 2 kontroly dodržování postupu při zpracování návrhů maximálních cen a jejich dodržování při prodeji včetně podmínek, které se k uplatňovaným cenám vztahují. Za porušení cenových předpisů byla v jednom případě uložena pokuta ve výši 75 tis. Kč. V případě výrobce a zároveň distributora bylo provedeno 6 kontrol a ve dvou případech byly uloženy pokuty v celkové výši 6 034 tis. Kč.

Oční optiky

U provozovatelů oční optiky bylo provedeno celkem 15 kontrol, všem kontrolovaným subjektům byly uloženy pokuty, v celkové výši 166 tis. Kč. Rozhodnutí o uložení pokut byla vydána za nevedení cenové evidence v předepsaném rozsahu a překračování maximálních cen při výdeji optických pomůcek předepsaných očním lékařem, tzv. na poukaz, respektive za nedodržování regulace přírážky obchodního výkonu při výdeji zdravotnického prostředku.

Stomatologické laboratoře

Z 40 kontrol provedených ve stomatologických laboratořích bylo u 35 prokázáno porušení cenových předpisů s následným uložením pokut v celkové výši 250 tis. Kč. Na základě podaného odvolání byl v rámci autoremedury uznán důvod odvolání v plném rozsahu a pokuta v původní výši 5 tis. Kč byla tímto zrušena.

Kontrola zjišťovala neplnění povinnosti zpracování a uchování kalkulací. V případech, kdy kalkulace byly zpracovány, bylo zjišťováno nedodržení pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. nesprávným propočtem fondu pracovní doby nebo zahrnováním neoprávněných nákladů, jako např. náklady na reprezentaci, soukromá vozidla, škody, smluvní pokuty apod., které s prodávaným zbožím nesouvisí.

Stomatologové

Celkem bylo provedeno 61 kontrol a v 53 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů. Za porušení cenových předpisů byly uloženy pokuty v celkové výši 403 tis. Kč.

Kontrolou bylo zjištěno neplnění povinnosti zpracování kalkulací a jejich uchování v zákonem stanovené lhůtě. V případech, kdy kalkulace byly zpracovány, bylo zjišťováno nedodržení pravidel věcného usměrňování cen stomatologických výrobků, např. tím, že do minutové sazby byly započteny režijní náklady ve vyšší hodnotě než byly oprávněné náklady, duplicitně byl zahrnut přímý materiál, sociální a zdravotní pojištění a leasingové splátky. Některé ordinace neměly stanovenou spotřebu přímého materiálu na jednotlivé výrobky podle druhů a množství. Dále při propočtu minutové sazby byl snížen neoprávněně fond pracovní doby o nahodilé události, které se v následujících letech neopakovaly. Příjmové doklady neobsahovaly jednoznačný popis účtovaného výkonu (určené podmínky ceny), nebylo je tudíž možno jednoznačně přiřadit k položce ceníku.

Výkony vyžádané a hrazené orgány státní správy ze státního rozpočtu a umělé přerušování těhotenství

Výkony vyžádané a hrazené orgány státní správy ze státního rozpočtu byly kontrolovány ve 12 zdravotnických zařízeních. Ve správním řízení bylo vydáno 11 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 226 tis. Kč.

Dle kontrolních zjištění nemocnice vedou nedostatečně cenovou evidenci, u některých bylo zjištěno překročení maximálních cen.

V rámci těchto kontrol bylo mimo výkonů vyžádaných a hrazených orgány státní správy ze státního rozpočtu prověřováno dodržování maximálních cen interrupcí v letech 2003 a 2004. Tyto výkony byly v roce 2005 převedeny do kategorie regulace prostřednictvím věcného usměrňování cen.

Výdejny zdravotnické techniky

Byly provedeny 3 kontroly dodržování regulace cen a plnění evidenční povinnosti. Porušení cenových předpisů spočívalo v nevedení cenové evidence v souladu s platnými předpisy. Byla uložena jedna pokuta ve výši 10 tis. Kč. Dvě kontroly nezjistily porušení cenových předpisů.

Transfúzní stanice

Kontrola věcně usměrňovaných cen u výrobků transfúzních stanic a způsobu vedení cenové evidence byla provedena u 4 subjektů. Porušení cenových předpisů bylo zjištěno ve dvou případech a celkem uložená výše pokut byla 610 tis. Kč. V jednom případě byla v odvolacím řízení pokuta snížena o 440 tis. Kč.

Zjištěná porušení se týkala cenové evidence a nedodržení podmínek určených pro věcné usměrňování cen.

Prodej léčiv mimo lékárny

V jednom případě bylo vedeno šetření na základě stížnosti na prodej léčiv u čerpací stanice. Jednalo se o prodej vyhrazených léčiv u čerpací stanice, přičemž prodej byl před vlastní cenovou kontrolou již zastaven z popudu SÚKL pro nesplnění požadovaných podmínek správné praxe. Stížnost sice byla oprávněná z hlediska nedodržení maximální výše obchodní přírážky, nicméně se jednalo o nevýznamné množství prodeje.

Komplexní a příspěvková lázeňská péče hrazená zdravotními pojišťovnami

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování cen byla provedena u 6 léčebných zařízení. Ve 4 případech bylo zjištěno nevedení požadované cenové evidence. Za porušení cenových předpisů byly uloženy pokuty v celkové výši 60 tis. Kč.

Laboratoř

V tomto případě byla provedena též jedna kontrola zdravotnické laboratoře. Kontrola byla uzavřena bez zjištění.

Školní mléko

Vstup České republiky do EU nastartoval další uplatnění cenových kontrolních orgánů. V souladu s nařízením Komise (ES) č. 2707/2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o podporu Společenství pro poskytování mléka a některých mléčných výrobků žákům ve školách a nařízením vlády č. 205/2004 Sb., ve znění nařízení vlády č. 128/2005 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, stanovilo Ministerstvo financí maximální ceny mléčných výrobků pro žáky základních škol. Nařízení zakotvuje také povinnost kontroly dodržování stanovených dotovaných maximálních cen.

V období roku 2005 byly realizovány kontroly dodržování maximálních cen v 84 kontrolních akcích bez zjištění porušení cenových předpisů.

Zneužívání hospodářského postavení prodávajícím

Celkem bylo provedeno 16 kontrol, v 6 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů. Pokuty byly uloženy v celkové výši 2 909 tis. Kč. Tři rozhodnutí byla odvolacím orgánem zrušena a vrácena prvoinstančnímu správnímu orgánu. V jednom případě prvoinstanční orgán správní řízení zastavil. Původně uložené pokuty byly sníženy o 2 800 tis. Kč

V oblasti kontrol dodržování ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, byla v 1. pololetí 2005 ukončena kontrola možného zneužití hospodářského postavení společností při sjednání cen za programové nabídky kabelové televize za

období roku 2002 (paralelně probíhala v této společnosti také kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování cen za programové nabídky platných pro rok 2004). S ohledem na dohodu mezi Ministerstvem financí a Českým telekomunikačním úřadem v návaznosti na výsledek posouzení působnosti obou úřadů, tj. že kontrolním orgánem příslušným ke kontrole cen za služby dodávky televizních programů kabelové televize je Český telekomunikační úřad, byly kontroly ukončeny a podněty, které byly impulsem k provedení těchto kontrol, byly postoupeny k přímému vyřízení odboru ekonomické regulace Českého telekomunikačního úřadu.

Dále byla v této oblasti ukončena kontrola možného zneužití hospodářského postavení společnosti při sjednání cen za provozování železniční dopravní cesty, zabezpečení její provozuschopnosti, modernizace a rozvoje za rok 2003 (společně s kontrolou věcně usměrňované ceny dopravy osobní železniční vnitrostátní roku 2003). Předmětnou službu zajišťovala příslušná společnost na základě „Smlouvy o způsobu zajištění provozování železniční dopravní cesty, její provozuschopnosti a modernizace a rozvoje ve veřejném zájmu“. Po komplexním posouzení zkoumané problematiky dospěla cenová kontrola k závěru, že k porušení cenových předpisů nedošlo.

Ve druhém pololetí roku 2005 probíhala kontrola možného zneužití hospodářského postavení společnosti při sjednání cen za službu sdruženého plnění povinností zpětného odběru a využití odpadu z obalů v letech 2003 a 2004. Společnost, která se zabývá touto činností, je jedinou autorizovanou obalovou společností ve smyslu ustanovení § 16 a navazujících ustanovení zákona č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti dnem 1.1.2002. Společnost zajišťuje sdružené plnění povinností zpětného odběru a využití odpadu z obalů, které vyplývají ze zákona o obalech a tuto činnost vykonává na základě rozhodnutí o autorizaci udělené Ministerstvem životního prostředí dne 28. března 2002. Služba sdruženého plnění je společností zajišťována prostřednictvím systémů tříděného sběru obalového odpadu v obcích a prostřednictvím činnosti osob oprávněných nakládat s odpadem. Tvorba cen za službu sdruženého plnění byla v průběhu kontrolovaného období a je doposud ovlivňována především růstem zákonných požadavků na recyklaci pro jednotlivé druhy obalového materiálu. Provedenou kontrolou nebylo zjištěno porušení zákona o cenách a navazujících cenových předpisů.

Na požadavek Ministerstva financí byla také provedena mimořádná kontrola, jejímž cílem bylo zjistit náklady kontrolované organizace spojené s výběrem poplatků za rozhlas a televizi v rámci zajištění výběru SIPO. Byl proveden nejen rozbor postavení kontrolovaného subjektu na daném trhu, ale také stanovení obvyklé míry zisku v daném odvětví podnikání. Byl proveden detailní a velmi pracný rozbor všech nákladů kontrolované organizace a velikost nákladů byla vztažena ke všem podnikatelským aktivitám kontrolované organizace. Kontrolovaná organizace cenové předpisy neporušila.

V jednom případě bylo při výkonu cenové kontroly zjištěno, že prodávající, který má výhradní postavení při prodeji a distribuci dekódovací karty umožňující příjem signálu veřejnoprávních televizních stanic a jedné soukromé stanice, šířených prostřednictvím satelitu, zahrnul do ceny této karty neoprávněné náklady. Byla uložena pokuta ve výši 100 tis. Kč.

Nájemné a služby spojené s bydlením

Pokud se jedná o tuto oblast bylo v daném období ukončeno celkem 26 kontrol, kde podnětem k jejich provedení byla vesměs podání občanů. Ve 13 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 291 tis. Kč.

S ohledem na skutečnost, že od vydání Nálezu Ústavního soudu č. 528/2002 ze dne 19. prosince 2002 neexistuje prozatím žádná právní norma, jež by souhrnně řešila problematiku nájemného z bytů a úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů (zákon o nájemném), mohly být realizované проверки v této oblasti zaměřeny pouze:

- na kontrolu správnosti dodržování podmínek uvedených v části II. výměrů Ministerstva financí řady č. 01/příslušný rok, tj. v seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny týkající se rozúčtování vodného a stočného podle § 8 odst. 10 a 11 zákona č. 274/2001 Sb., přestože podněty občanů obsahovaly výhrady k vyúčtování i jiných druhů služeb poskytovaných majitelem objektu,
- na kontrolu dodržování podmínek stanovených pro tvorbu věcně usměrňovaného nájemného v části II. výměru MF č. 01/příslušný rok - pol. "Nájem bytu", včetně podmínek určených související právní normou, tj. vyhláškou Ministerstva financí č. 85/1997 Sb., o nájemném z bytů pořízených v družstevní bytové výstavbě a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním těchto bytů.

Celkem byly v této oblasti vyřízeny 43 stížnosti. Z toho 32 jich bylo neoprávněných.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce

V tomto případě se jedná zejména o pronájem městských pozemků pod vlastními garážemi, kůlnami, případně přístřešky (dočasné stavby), příjezdové plochy ke garážím a plochy pro skladování palivového dřeva.

Cenová kontrola byla provedena celkem u 36 subjektů. Vystaveno bylo 28 rozhodnutí. Celková výše uložených pokut činí 507 tis. Kč.

Na základě kontroly předložených podkladů, zejména uzavřených smluv s jednotlivými nájemci, bylo zjištěno, že kontrolované subjekty při pronájmech pozemků nesloužících k podnikání nájemce nedodržovaly v kontrolovaném období platné cenové předpisy pro maximální ceny podle § 5 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách.

Nájemné z pozemků nesloužících k podnikání nájemce – pronájem hřbitovních míst

Výměrem Ministerstva financí jsou regulovány ceny za pronájem hřbitovních míst, kde platí maximální ceny pozemků nesloužících k podnikání.

Tyto maximální ceny byly kontrolovány u 11 subjektů. V 8 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 32 tis. Kč.

Nejčastějším zjištěním bylo překročení maximálních cen za pronájem hrobových míst a neplnění evidenčních povinností, nedodržení podmínek stanovených cenovými orgány pro stanovení ceny, překročení maximální ceny a nevedení evidence cen pro konečného spotřebitele.

Voda pitná, voda předaná a voda odvedená kanalizací

Během sledovaného období bylo provedeno 45 kontrol věcně usměrňovaných cen tohoto zboží. Ve správním řízení byla vydána 34 rozhodnutí v celkové výši pokut 4 033 tis. Kč. Prošetřováno bylo celkem 25 stížností, z toho 18 bylo neoprávněných.

Kontrolou bylo především zjišťováno porušení cenových předpisů kalkulováním neoprávněných nákladů, které spočívaly v zahrnutí nákladů na opravy, které neodůvodněně vybočovaly z obvyklé výše předchozích roků. V jednom případě bylo zjištěno, že vodárenská společnost nerozdělila odpisovou položku finančních investic mezi vodu pitnou a odvedenou a zahrnula do ceny i tu část odpisů, která se netýkala vody pitné. Do cen byly rovněž zahrnovány náklady související s jinými službami (výrobky).

Na rozdíl od předchozích období se značně snížil počet zjištění o nevedení řádné evidence, tj. nezpracování nebo neuchování kalkulace tři roky po skončení platnosti evidenční povinnosti.

Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava

Dodržování pravidel věcného usměrňování cen bylo ověřováno u 12 poskytovatelů dopravy. V 7 případech bylo zjištěno porušení cenových předpisů a uloženy pokuty v celkové výši 410 tis. Kč.

Porušení cenových předpisů spočívalo v nesprávném výpočtu koeficientu „k“, kde byly použity chybné vstupní údaje. Do ceny byly zahrnuty náklady, které nelze považovat dle výčtu uvedeném ve výměru Ministerstva financí za ekonomicky oprávněné. Jedná se např. o odměny členům statutárních orgánů, náklady související se zahraniční dopravou, pohonné hmoty, poplatky za průjezd, nesprávná výše odpisů a průměrného zisku, nesprávný počet zahrnutých odpisů, náklady na provoz autobusových nádraží (tržby nebyly zohledněny), zůstatková cena zlikvidovaného materiálu, náklady, které nelze považovat za náklady pořízení, oběhu a zpracování zboží – podíl na vnitrostátní a mezinárodní kamionové přepravě a nedoložení množství ujetých km.

Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu

Kontrola dodržování pravidel věcného usměrňování byla provedena u 23 subjektů, v 19 případech byla uložena pokuta v celkové výši 2 548 tis. Kč. Tři subjekty podaly odvolání. Ve dvou odvolacích řízeních byla pokuta snížena o 122 tis. Kč. Jedno odvolací řízení nebylo dosud uzavřeno. Byla řešena 1 stížnost, která byla neoprávněná.

Kontrolami bylo zjištěno, že organizace neuchovávaly kalkulace cen svozu komunálního odpadu, které účtovaly odběratelům a tím znemožnily provést kontrolu, zda uplatněné ceny byly v souladu se stanovenou cenovou regulací. Dále se jednalo o účtování vyšších než ekonomicky oprávněných nákladů (např. v položkách odpisy, správní režie, provozní náklady svozových vozů, pokuty a penále).

Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanicích technické kontroly

Výše uplatňovaných věcně usměrňovaných cen za povinné technické prohlídky byla kontrolována u 14 poskytovatelů této služby. K porušení cenových předpisů

došlo u 10 z nich. Pokuty za porušení cenových předpisů byly uloženy v celkové výši 1 005 tis. Kč. Proti jednomu rozhodnutí bylo podáno odvolání a pokuta ve výši 250 tis. Kč byla odvolacím orgánem zrušena.

Do kalkulací cen byly zahrnovány náklady, které nejsou považovány za ekonomicky oprávněné. Jednalo se např. o zahrnutí rezervního fondu v dvojnásobné výši, dělení nákladů na činnost související s měřením emisí a stanic technické kontroly, procentuálním podílem dle tržeb a tím zahrnutí nákladů, které nepatří do STK jako je např. fond oprav, náklady na pořízení sedací soupravy, obývací stěny, odměna za zprostředkování prodeje hotelu, oprava fasády, oprava škod způsobených vloupáním, výdaje na zahraniční služební cesty a náklady na provádění zprostředkovatelské činnosti.

Výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel

Kontrolní činnost ve sledovaném období byla zaměřena na kontrolu dodržování pravidel (podmínek) pro stanovení věcně usměrňovaných cen u subjektů, jež jsou držiteli oprávnění k měření emisí silničních motorových vozidel. Cenová kontrola byla provedena u 23 poskytovatelů této služby. Bylo vydáno 12 rozhodnutí o uložení pokuty v celkové výši 153 tis. Kč.

Porušení cenových předpisů spočívalo především v nevedení evidence kalkulací cen výkonů měření emisí.

Kontroly plnění evidenčních povinností

Celkem bylo provedeno 34 kontrol. Bylo vydáno 31 rozhodnutí. Kontroly se týkaly značení zboží cenami a vedení cenových evidencí. V 5 případech se kontrolovaný subjekt proti rozhodnutí odvolal. Ve 4 případech byla odvolacím orgánem pokuta potvrzena a v jednom případě byla snížena o 3 tis. Kč. Celková výše uložených pokut byla 319 tis. Kč. Po snížení pokuty odvolacím orgánem činila tato výše 316 tis. Kč. Nejčastějším zjištěným nedostatkem bylo neznačení zboží při prodeji konečnému spotřebiteli platnou cenou v okamžiku nabídky a nevedení evidence o cenách.

Mimořádná šetření vyžádaná Ministerstvem financí

Na základě podnětu postoupeného Ministerstvem průmyslu a obchodu, ve kterém bylo upozorněno na nadměrné zvýšení ceny otopového koksu pro drobné spotřebitele a vznesen požadavek na posouzení, zda jednáním výrobce nedošlo

k porušení ustanovení zákona č. 526/1990 Sb., o cenách (konkrétně § 2 odst. 3), vyžádalo Ministerstvo financí od výrobce a od firem, které se zabývaly dovozem otopového koksu, cenové informace. Zpracováním údajů získaných průzkumem trhu a na základě jeho vyhodnocení se dospělo k závěru, že výrobci, který dodává na trh otopový koks, nelze prokázat hospodářské postavení, které by mohlo vést k porušení § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Vedle otopového koksu z domácí produkce byl na tuzemském trhu v prodeji rovněž koks původem z Polska, který představoval co do objemu prodeje nejvyšší podíl. Srovnáním cen koksu z tuzemské produkce a koksu polského bylo zjištěno, že cena polského koksu dováženého na náš trh byla vyšší.

Ministerstvo financí, jako cenový orgán, rozhodlo o provedení šetření, jehož cílem bylo ve smyslu zákona o cenách objektivně zmapovat postavení obchodních řetězců na trhu potravinářského sortimentu. Druhým úkolem bylo zmapování výše obchodních přírážek (marží), uplatňovaných jednotlivými obchodními řetězci. Rovněž bylo provedeno šetření u obchodních řetězců, jehož cílem bylo zjistit výši uplatňované obchodní přírážky a zmapovat hospodářské postavení při nákupu potravinářského zboží. Provedené šetření v době před účinností novely zákona o cenách umožňující za určitých podmínek postih podnákladových cen přineslo základní informace pro budoucí kontrolu cen. V souvislosti s nabytím účinnosti novely zákona o cenách, která umožnila sankcionovat zneužívání hospodářského postavení na trhu k uplatňování podnákladových cen, obdrželo Ministerstvo financí a finanční ředitelství několik podnětů ke kontrole uplatňovaných cen v obchodních řetězcích. Jedná se např. o konzumní brambory, zelí, mouku, tuk, mléko, máslo apod.

V souvislosti s enormním zvýšením prodejních cen pohonných hmot v průběhu měsíce září 2005 bylo provedeno plošné šetření cen benzínu a motorové nafty u většiny rozhodujících distributorů a prodejců. Z výsledků vyplynulo, že v období měsíců leden až srpen 2005 se pohybovaly marže prodejců a distributorů pod úrovní předchozích let, a to přes vysokou prodejní cenu benzínu a nafty. Pokud jde o období od 1.9.2005, šetření jednoznačně prokázalo, že v tomto období, kdy se prudce zvýšily ceny na čerpacích stanicích, zvýšily se u některých společností zároveň i marže. Ceny i marže zůstaly na vysoké úrovni i v měsíci říjnu. K znatelnému poklesu došlo až na přelomu října a listopadu. Za dané situace a s přihlédnutím k předchozímu vývoji, nebylo zjištěno, že by takto vysoké marže byly výsledkem zneužití postavení na trhu. Byly výsledkem cenového konkurenčního chování a z části i potřeby kompenzovat nízkou míru zisku předchozího období.

Napadení pracovníků při výkonu cenové kontroly bylo ve sledovaném období zaznamenáno na Finančním ředitelství pro hl. město Prahu. Došlo ke slovnímu napadení pracovníků oddělení cenové kontroly stěžovatelem. Konkrétně byla v telefonickém rozhovoru opakovaně slovně napadána vedoucí oddělení a vedoucí referátu cenových analýz. Orgánům činným v trestním řízení nebyl podán žádný podnět.

Závěrem lze tedy konstatovat, že výsledky činnosti cenové kontroly na finančních ředitelstvích zcela jednoznačně prokázaly odůvodněnost výkonu cenové kontroly a nevyhnutelnost jejího pokračování. Potvrdily nadále nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany podnikatelských subjektů. Vysoký podíl porušení cenových předpisů byl zjištěn zejména v oblastech, které dříve nebyly v centru pozornosti nebo které byly do regulace zařazeny později.

II. Výsledky daňové kontroly

Základními právními normami, které upravují působnost a činnost územních finančních orgánů jsou zákony č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „zákon č. 531/1990 Sb.“*) a zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „zákon o správě daní a poplatků“*). Daňová kontrola je vymezena ustanovením § 16 zákona o správě daní a poplatků. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu. K daňové kontrole se vztahují ještě další ustanovení zákona, např. podle ustanovení § 15 zákona o správě daní a poplatků je správce daně oprávněn v souvislosti s daňovým řízením provádět místní šetření jak u subjektu daně, tak i u jiných osob.

Celkové výsledky činnosti při provádění daňových kontrol a místních šetření v roce 2005 byly následující:

V roce 2005 provedly finanční úřady **105 409 daňových kontrol** a **116 382 místních šetření**. V těchto údajích se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně za jeden rok. Na základě provedených **daňových kontrol** činily doměřené daně **3 891 mil. Kč**. Celková výše doměřených daní z **místních šetření** činila **1 308 mil. Kč**. Mezi výsledky kontrolní činnosti je třeba dále uvést, že ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob byla v roce 2005 snížena celkem o **3 365 mil. Kč**.

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol a místních šetření za rok 2005 ukazuje následující tabulka:

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol	Počet místních šetření	Doměřeno z místních šetření
Daň z přidané hodnoty	22 312	1 330 590 513	61 508	1 081 409 544
Daně spotřební	47	82 120 496	196	13 090 896
Daň z příjmů PO	13 109	1 476 301 079	10 647	123 086 077
Daň z příjmů FO – podáv. přízn.	24 292	796 192 121	25 105	38 216 646
Daň z příjmů FO – záv. Činnost	18 016	155 393 671	4 442	42 285 873
Daň z příjmů zvl. sazba (§36)	5 906	24 183 638	588	2 181 017
Daň z nemovitostí	6 194	7 859 564	5 766	1 333 983
Daň dědická darovací a z přev. nem.	32	17 110	4 903	5 788 790
Daň silniční	15 501	18 829 078	3 227	802 517
Celkem	105 409	3 891 487 270	116 382	1 308 195 343

Daňová kontrola se zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky, na daňové subjekty, u nichž nebyla dosud provedena kontrola a na daňové subjekty, u nichž je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. K systémovému výběru daňových subjektů využívají pracovníci finančních úřadů systém ADIS, úlohu „Výběr subjektů ke kontrole“, umožňující kvalifikovaný výběr daňových subjektů na bázi hodnocení vybrané množiny ukazatelů.

Oproti roku 2004 došlo v souhrnu k poklesu počtu kontrol i výše doměrků. Počet a výsledek daňových kontrol byl ovlivněn hlavně tím, že odborná a především časová náročnost prováděných kontrol se neustále zvyšovala, a to zejména z důvodů náročnosti prokazování konkrétních skutečností v daňovém řízení. Při současné platné legislativě, kdy daňový subjekt může opakovaně dokládat další a další důkazní materiály, které jsou často dodatečně dopracované, při zachování zákonných lhůt pro daňové řízení se doba kontroly neúměrně prodlužuje a dokazování daňových úniků je stále pracnější. Pokud se správce daně, resp. kontrolor nevypořádá v průběhu kontroly se všemi, daňovým subjektem navrženými důkazními prostředky, předkládanými i dodatečně a mnohdy uměle vykonstruovanými, je daňovým subjektem napadán, že porušuje základní zásady daňového řízení a především listinu základních práv a svobod. Často se stává, že na výzvy správce daně jsou doklady předkládány neúplné a zpravidla až dodatečně, čímž se opět prodlužuje délka kontroly. Z uvedených důvodů nejsou dosud ukončeny některé daňové kontroly zahájené počátkem roku 2005. Problémy jsou obdobné jako v minulých letech a spíše se dále prohlubují. Narůstají komplikace při jednáních s daňovými subjekty, některé z nich jsou zcela nekontaktní, nepřebírají písemnosti nebo mění sídlo či adresu bydliště. Podklady ke kontrole jsou předkládány až po písemných výzvách nebo nejsou předkládány vůbec. To pak vede

k nutnosti stanovovat daň podle pomůcek, čímž se rovněž prodlužuje doba kontroly, neboť správce daně musí navíc vyhledávat pomůcky nezbytné k vyměření daně. Jsou rozesílána dožádání jiným správcům daně a vyslýchání svědci. Dobu kontroly se snaží daňové subjekty maximálně protahovat předkládáním různých i opakovaných námitek a návrhů dalších důkazních prostředků a svědeckých výpovědí, o nichž musí správce daně rozhodovat, a tím oddalovat i termín pro dodatečné doměření daně. Při projednání závěrů kontroly daňové subjekty většinou zažádají o lhůtu k vyjádření, nesouhlasí se závěry kontroly a slibují dodání nových důkazních prostředků, na které správce daně čeká často marně. Řízení bývají často prodlužována i vznášením procesních námitek a stížností na jednání kontrolorů, které nejsou oprávněné. Také daňoví poradci často prodlužují dobu kontroly – omlouvají se z účasti na jednání ze zdravotních důvodů, předkládají jen částečná účetnictví, vznášejí různé námitky, odjíždějí na zahraniční služební cesty apod. Často jsou takové kroky účelové s cílem získat čas, např. pro přesuny majetku. Doba kontroly se tak neúměrně prodlužuje a klesá tím i celkový počet provedených kontrol. Operace spojené se změnou místní příslušnosti daňového subjektu opět zpomalují dokončování daňových kontrol.

Na nekázeň daňových subjektů mají velký vliv i rozsudky soudů ve věcech daňových i trestních a postupy a závěry orgánů činných v trestním řízení, kdy skutkový stav věci je zcela opomíjen a vyšetřování a soudní řízení je vedeno pouze po formální stránce.

Nepříznivá situace je i ve společenském postavení pracovníků správce daně. Pouze fakt, že občan je pracovníkem finančního úřadu, zejména oddělení kontrolního či vymáhacího, způsobuje, že musí snášet řadu verbálních napadání, osočování, vyhrožování, nesmyslných trestných oznámení atd., a působí mu problémy v jeho osobním životě.

Stále méně jsou zjišťovány „klasické“ nálezy, které vyplývají z neznalosti účetní a daňové legislativy. Ve stále vyšším počtu se objevují „kvalifikované“ daňové úniky, které naopak vycházejí z dokonalé znalosti daňové problematiky a zejména z nedostatků daňové, ale i nedaňové legislativy.

Nadále dochází k upřednostňování provádění časově méně náročných místních šetření před zahájením daňové kontroly. Tento nástroj se využívá nejčastěji ke zjištění oprávněnosti nadměrného odpočtu u daně z přidané hodnoty. Místní šetření umožní správci daně zmapovat činnost daňového subjektu a odhalit snadněji potencionální doměrek. Na základě provedeného místního šetření analyzuje správce daně zjištěné skutečnosti a po jejich zhodnocení realizuje následně u daňového subjektu zahájení daňové kontroly.

V současné době se finanční ředitelství a finanční úřady snaží výše uvedeným problémům čelit zintenzivněním vyhledávací činnosti, využitím signálních informací, zlepšením přípravy na daňovou kontrolu, včetně posílení analytické činnosti, kvalitnějším využitím úlohy ADIS „Výběr daňových subjektů ke kontrole“ a větším využíváním programu IDEA pro elektronickou kontrolu účetnictví. Zvyšuje se důraz na zvládnutí zejména procesních postupů při kontrolní činnosti, včetně vyžadování důslednosti při vyhotovování písemností po obsahové i formální stránce (*výzvy, rozhodnutí, zprávy z kontrol*) tak, aby byly srozumitelné a jednoznačné.

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto nejzávažnější nedostatky:

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob** je nejčastější příčinou doměrku zjištění, týkající se zatajování příjmů u činností, kde jsou tržby přijímány v hotovosti, např. v obchodní činnosti, maloobchodu, hostinské činnosti a u služeb. Ukazuje se, že již velmi málo zjištění správce daně má charakter jednoduchého a jednoznačného pochybení poplatníka. Naopak častým zjištěním je, že poplatník nemá v pořádku zákonné evidence a nezřídka, ve snaze snížit daňový základ, neuvede v daňovém přiznání všechny zdanitelné příjmy nebo zvyšuje výdaje fiktivními nebo zfalšovanými podklady, často vystavenými nekontaktními osobami.

Při kontrolách **daně z příjmů právnických osob** jsou zjišťovány obdobné nedostatky jako v předchozích letech. Ze strany daňových subjektů přetrvává nejen snaha vyhnout se zahájení daňových kontrol, ale i neúměrně ztěžovat a protahovat daňové řízení, a to formou požadavků na provedení dalších a dalších svědeckých výpovědí, popřípadě zopakování protokolárních jednání se svědky apod. Průběh a výsledky daňových kontrol bývají často zpochybňovány procesními námitkami s poukázáním na porušení práv daňových subjektů. Objevují se případy, kdy jsou v účetnictví kontrolovaných subjektů evidovány doklady od nekontaktních subjektů, případně právnických osob, kdy statutárními orgány jsou cizí státní příslušníci, kteří již většinou nemají povolen pobyt na území ČR a zjištění skutečného stavu dodání deklarovaných prací a služeb je pak velmi obtížné. Opakovaně jsou zjišťovány nedostatky ve vedení účetnictví, nedodržování zákona o účetnictví a navazujících postupů účtování, a to především v oblasti nedokončené výroby, věcné a časové souvislosti nákladů, neprůkazné provádění inventarizace majetku a neúplné vedení evidence zásob materiálu a zboží, neúčtování tržeb za prodané zboží a poskytnuté služby, nezpracování vnitřních předpisů a směrnic tam, kde účetní předpisy tuto povinnost účetním jednotkám ukládají.

Nadále jsou zjišťovány případy, kdy daňové subjekty uplatňují v nákladech faktury za reklamní činnost, zprostředkování služeb, ekonomické analýzy, přičemž se fakturované služby neuskutečnily, respektive daňové subjekty nejsou schopny jejich uskutečnění prokázat. Dále případy optimalizace základu daně a výsledné daňové povinnosti, případně odložení daňové povinnosti formou tvorby zákonných rezerv a opravných položek s následným zjištěním nedodržení podmínek tvorby, neprovedení plánovaných oprav, nesprávné zaúčtování opravných položek v případě pominutí důvodů pro jejich tvorbu. Nedostatky jsou nadále zjišťovány i v oblasti odpisování, především ve stanovení vstupních cen, zařazení do odpisových skupin atd. Rovněž je zjišťováno, že náklady na technické zhodnocení majetku jsou daňovými subjekty kvalifikovány jako náklady na opravy hmotného majetku s cílem snížení základu daně a daňové povinnosti.

U subjektů, které nebyly zřízeny za účelem podnikání, je pak zjišťováno chybné rozdělení, příp. nerozdělení příjmů hlavní činnosti a hospodářské činnosti a přiřazení souvisejících nákladů.

Při kontrolách **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** správci daně zjišťují nedostatky, které spočívají v tom, že ze strany plátců nejsou prováděny odvody sražených záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Objevují se pochybení ve formě nedostatečně vyplněného prohlášení k dani, neuvedení změn v prohlášení, které mají vliv na výši odčitatelných položek, případy nesprávného uplatnění nezdanitelných částek, zejména u úroků z hypotečních úvěrů a životního pojištění při výpočtu záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. Trvalý problém u daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti spočívá v zastírání skutečného stavu stavem formálně právním, kdy faktický pracovně právní vztah je deklarován jako podnikatelská činnost. Opakovaně jsou zjišťovány případy, že plátcí vyplácejí zaměstnancům s jejich souhlasem vyšší mzdy, než jsou ve skutečnosti uváděny v mzdových listech a v účetnictví. Nadále se objevují porušení spojená s ekonomickým pronájmem pracovní síly.

Při kontrolní činnosti zaměřené na **daň z přidané hodnoty** je obdobně jako v minulých letech zjišťována skutečnost, že plátcí nejsou schopni věrohodným způsobem prokázat uplatňovaný nárok na odpočet daně. Jde o případy uplatňování nároku na odpočet daně z přidané hodnoty z dokladů vystavených neplátcí, o neoprávněné čerpání odpočtu daně na vstupu na základě dokladů vystavených na fiktivní zdanitelná plnění, která ve skutečnosti nejsou poskytnuta. Předmětná plnění se objevují v oblasti reklamy a zprostředkování. Z kontrolní činnosti též vyplynulo, že přetrvávají nedostatky především v nesplnění povinnosti registrace k dani z přidané hodnoty, v zatajování tržeb a následně v nepřiznání a neodvedení daně z přidané

hodnoty na výstupu z uskutečněných zdanitelných plnění. Častou příčinou dodatečně vyměřené daně jsou zjištění, která spočívají v tom, že plátce daně uplatnil při fakturaci zboží a služeb chybné sazby daně. Objevují se nálezy neodvedené daně z obchodního majetku, a to v zejména v případech, kdy dojde ke zrušení registrace plátce nebo při ukončení činnosti sdružení. Přetrvávajícím problémem zůstávají také obchody v řetězci s tím, že předmět zdanitelného plnění je na konci řetězce vyvezen do třetí země a slouží k čerpání nadměrných odpočtů.

Oblast kontroly dodržování rozpočtové kázně

Správou odvodů za porušení rozpočtové kázně, tj. kontrolou dodržování podmínek stanovených příjemcům dotací poskytovateli prostředků ze státního rozpočtu, státních fondů, Národního fondu nebo státních finančních aktiv, je pověřeno 84 finančních úřadů, umístěných v sídlech bývalých okresů. Hlavní náplní pracovníků územních finančních orgánů v této oblasti je především kontrolní činnost, neméně důležitá je i oblast vyhledávací a v neposlední řadě i vlastní správa těchto odvodů.

V roce 2005 se správou odvodů zabývalo cca 530 pracovníků finančních úřadů, kteří zabezpečili celkově **13 588 kontrol**, přičemž zkontrolovali **36 mld. Kč** vyplacených prostředků ze státního rozpočtu ve formě dotací či návratných finančních výpomocí. Výsledkem jejich kontrol byl předpis odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně zpět do státního rozpočtu ve výši **12 mld. Kč**.

Přestože počet kontrol v meziročním srovnání poklesl, zvýšila se výtěžnost kontrol, měřená výší předepsaného odvodu. Počet kontrol v absolutním i relativním vyjádření poklesl o cca 1000 kontrol, respektive o 8 %, však o 6 % se zvýšil objem zkontrolovaných prostředků a především objem předepsaného odvodu za porušení rozpočtové kázně, a to o celých 14 %. Na jedné straně to svědčí o stabilizaci daňové správy v této oblasti a nastolení standardního výkonu bez velkých organizačních změn a zásahů. Na druhé straně zaměření se na velké příjemce účelově poskytnutých prostředků ze státního rozpočtu a jejich důkladnější prověřování. Při kontrolní činnosti zjišťují finanční úřady mnohá pochybení (*zejména u dotací z minulých let*), jejichž příčina spočívá v nekvalitně sepsaných smlouvách a podmínkách stanovených poskytovatelem bez vzájemné provázanosti relevantních právních předpisů, zejména pak řádně provázané na zákon o rozpočtových pravidlech. Z většiny nálezů finančních úřadů vyplývá nedostatečné právní vědomí poskytovatelů o důsledcích porušení jimi stanovených podmínek a současně u příjemců dotací je nedostatečná pozornost věnovaná dodržování stanovených podmínek. Doba volného nakládání s prostředky státu, volného výkladu podmínek a jejich přizpůsobování momentální potřebě příjemce pominula a díky odpovědnému přístupu finančních úřadů se

subjekty učí nakládat s účelovými prostředky státu v souladu s jejich určením. Nová zkušenost by se měla v budoucnu odrazit v jejich postoji při nakládání s prostředky EU.

Tradičně největší pozornost věnovaly finanční úřady **oblasti dotací a návratných finančních výpomocí směřovaných do bydlení**. Hlavními příjemci tohoto druhu podpor jsou obce, a to zejména v oblasti výstavby nájemního bydlení. V této oblasti bylo provedeno přes **3,5 tisíce kontrol** a závěry finančních úřadů vyznívají pro obce poměrně nelichotivě. Téměř v každém případě došlo k nálezům porušení podmínek smlouvy. Mnohá z porušení byla finančními úřady charakterizována jako formální – například nedodržení lhůt pro předávání formulářů, podkladů pro závěrečné vyhodnocení, nezajištění včasného vložení zástavního práva nebo několikanásobné nedodržení termínu realizace akce apod. Mnohá zjištění však nesou znaky závažného porušení, a to zejména při výstavbě nájemních bytů. Jedním ze základních porušení je nedodržení zákazu spoluúčasti budoucího nájemce na výstavbě bytů, a to v jakémkoliv podobě. V mnoha případech byl skutečným užitím úplně popřen charakter „nájemního“ bydlení, který je svojí podstatou určen k řešení základních potřeb bydlení občanů dané obce a nemůže sloužit jako laciný zdroj nabytí bytů či dokonce celých rodinných domků těm, kteří tuto sociální podporu nepotřebují.

Kromě již tradičně kontrolované oblasti zemědělských dotací se finanční úřady zaměřily i na ostatní sféry poskytování účelových prostředků státního rozpočtu. Vedle vlastního výběru subjektů ke kontrole využívají finanční úřady i podněty poskytovatelů na možné pochybení v oblasti dodržování rozpočtové kázně. Nejčastější podněty dochází od úřadů práce, které poskytují celou řadu dotací a návratných finančních výpomocí v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Okruh jejich příjemců je velmi široký a záměry příjemců se pohybují od jasných podvodů a vědomého zneužití prostředků až po osobní tragedie, které dodržení účelu znemožnily a příjemce postavily před neřešitelnou situací. Na základě podnětů provedly finanční úřady celkově **cca 1 000 kontrol**, přičemž prověřily cca 300 podnětů podaných úřady práce, necelých 400 podnětů od jednotlivých rezortních poskytovatelů. Zbývající podněty byly zaměřeny na příjemce prostředků od státních fondů, krajů nebo od oddělení finanční kontroly z jednotlivých finančních ředitelství.

Dopady do hospodaření subjektů, zejména při vystavení platebních výměrů na odvod a penále při formálním porušení rozpočtové kázně, pomáhá zmírnit institut tzv. promíjení, upravený zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Zákon umožňuje Ministerstvu financí, aby na základě žádosti subjektu

zvážil míru provinění a stanovený odvod i penále plně nebo částečně prominul.
V roce 2005 zpracovalo Ministerstvo financí cca 3 500 takto podaných žádostí.

B) ZPRÁVA O ČINNOSTI CELNÍCH ORGÁNŮ MINISTERSTVA FINANČÍ ZA ROK 2005

1. Stav a vývoj celních a daňových příjmů

Celní orgány vybraly **na celních a daňových příjmech v roce 2005 celkem 4 912 mil. Kč**, což představuje pouze 0,6 % všech příjmů státního rozpočtu (v roce 2004 to bylo 20,7 % a v roce 2003 až 41,8 %).

Na celkových příjmech vybraných celními úřady se nejvíce podílela daň z přidané hodnoty (70,7 %) a clo (25,4 %).

Porovnání celních a daňových příjmů za rok 2005 s předchozím rokem je uvedeno v následující tabulce (v mil. Kč):

Příjmy celní správy	2004	2005	Rozdíl
DPH	142 170,8	3 471,9	-138 698,9
Silniční daň	6,6	0,0	-6,6
SPD celkem	12 369,8	138,3	-12 231,5
- z toho SPD: z vína	17,3	3,5	-13,8
z minerálních olejů	6 572,0	121,4	-6 450,6
z lihu a lihovin	372,6	12,7	-359,9
z piva	5,7	0,1	-5,9
z tabák. výrobků	5 402,2	0,5	-5 401,7
Clo 100% příjem st. rozpočtu ^{*)}	4 086,3		-4 086,3
Clo 25% příjem st. rozpočtu ^{**)}	817,0	1 248,1	431,1
Správní poplatky	5,9	6,5	0,6
Příslušenství	128,8	47,3	-81,5
Státní příjmy celních úřadů	0,1		-0,1
CELKEM	159 585,4	4 912,1	-154 673,3

^{*)} Příjmy ze cla vyměřeného před vstupem ČR do EU

^{**) 25 % příjmů ze cla vybraného po vstupu ČR do EU}

Ve srovnání se stejným obdobím roku 2004 došlo **k poklesu všech druhů daňových příjmů** (s výjimkou 25 % příjmu ze cla a správních poplatků). **Za souhrn všech příjmů činil pokles 154,7 mld. Kč**, tj. snížení o 96,9 %. Toto snížení bylo rozhodující měrou **ovlivněno vstupem České republiky do Evropské unie** a zásadním podílem obchodní výměny s členskými státy EU na celkové zahraničně obchodní činnosti ČR.

2. Pohledávky a nedoplatky

Celková výše pohledávek činila k **31.12.2005** částku **7 493,7 mil. Kč**. V této sumě jsou zahrnuty nejen pohledávky a nedoplatky vzniklé neuhrazením cla a daní za zboží propuštěné do režimu volného oběhu, případně po skončení režimu s dočasným osvobozením od cla, ale i pohledávky předepsané platebními výměry za nedodání zboží v režimu tranzit, dodatečně vyměřené celní dluhy platebními výměry a platebními výměry vydanými na základě následných kontrol. Jsou zde zahrnuty také platební výměry na úrok a penále z prodlení při nedodržení zákonné lhůty splatnosti celního dluhu (ve výši 530,7 mil. Kč).

Celkový stav nedoplatků ke dni **31.12.2005** činil **7 335,1 mil. Kč**. Z toho podle druhu vyměřeného rozpočtového příjmu:

CLO	1 115,5 mil. Kč
DPH	2 522,7 mil. Kč
SPD	3 590,1 mil. Kč
OSTATNÍ	106,8 mil. Kč
CELKEM	7 335,1 mil. Kč

Na celkové výši nedoplatků se podílely nedoplatky z obchodního zboží vzniklé na základě celního řízení předložením JSD částkou **2 296,6 mil. Kč**, tj. 31,3 %. Největší podíl na celkové výši nedoplatků měly nedoplatky vzniklé vyměřením na základě rozhodnutí z úřední povinnosti v částce **4 574,8 mil. Kč**, tj. 62,4 %. Částku ve výši **463,6 mil. Kč** tvořily nedoplatky z úroků z prodlení a penále. Tyto nedoplatky vznikly platební nekázní deklarantů a nedodržováním předpisů, jimiž se dovoz, vývoz a tranzit zboží řídí.

Rozdělení nedoplatků podle let vyměření celního dluhu:

	v mil. Kč
do r. 2003 včetně	4 225,3
r. 2004	2 829,2
r. 2005	280,6
CELKEM	7 335,1

Celkovou výši nedoplatků ovlivnilo zejména zvýšení účinnosti následné kontroly ze strany celních orgánů, tj. zvýšeným počtem vydaných platebních výměrů z moci úřední, a stále nedostatečná platební morálka dlužníků. Část nedoplatků (411 mil. Kč) tvořily nedoplatky z let 1990 až 1994, kdy do roku 1993 nebylo nutno v plném rozsahu zajišťovat celní dluh. Do nedoplatků z let 1990 až 1994 jsou

zahrnuty také nedoplatky vůči slovenským deklarantům, jejichž výše činila 6,7 mil. Kč. V roce 2005 došlo u těchto nedoplatek ke snížení o 54 mil. Kč z důvodu odepsání pohledávek pro jejich nedobytnost.

Vymáhání nedoplatek se řídilo zákonem č. 337/92 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2005 byly CÚ vydány **výzvy k plnění v náhradní lhůtě** ve 20 239 případech v hodnotě 759 mil. Kč. Tyto výzvy byly úspěšné v 16 073 případech a na jejich základě bylo vymoženo 411,7 mil. Kč. Exekučních příkazů na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank bylo CÚ v roce 2005 vystaveno 1 807 na celkovou výši nedoplatek 2 902 mil. Kč. Tyto **exekuční příkazy** byly úspěšné nebo částečně úspěšné v 1 309 případech v hodnotě 140,9 mil. Kč.

Výkon rozhodnutí prostřednictvím soudu byl využit v 5 137 případech (částka 4 262 mil. Kč). Úspěšné byly tyto výkony rozhodnutí v 1 145 případech, přičemž vymožená částka představovala 401,2 mil. Kč. V 231 případech byl využit institut uplatnění celního zástavního práva v celkové hodnotě 354,6 mil. Kč. Tento způsob vymáhání byl úspěšný u 75 případů a hodnota příjmů činila 65,4 mil. Kč. Ve 176 případech byl proveden prodej zboží na úhradu celního dluhu v celkové výši 8,7 mil. Kč. Ke dni 30.12.2005 **odepsaly CÚ pohledávky pro nedobytnost** nebo z důvodu, že náklady na vymáhání by přesáhly vymáhanou částku ve výši 2 732,9 mil. Kč.

Na základě provedeného rozboru lze konstatovat, že v porovnání s rokem 2004 **došlo ke snížení nedoplatek o 3,4 mil. Kč**. Snížení nedoplatek je také zaznamenáno u DPH, kdy od 1.1.2005 CS u plátců DPH tuto daň nevybírá.

3. Odhalování případů porušování celních předpisů

Porušování celních předpisů a jeho vývoj jsou patrné z tabulky:

Ukazatel	Počet (2004)	Počet (2005)
Celních deliktů	6447	6232
Jiných správních deliktů	2877	4778
Celních přestupků	3255	1264
Případů podezření ze spáchání tr. činu	762	1091

Celní orgány odhalovaly v roce 2005 nejvíce případů při nesprávném uvádění celní hodnoty (podfakturace, tj. uvádění nižších údajů o převodní hodnotě zboží, nezapočítávání nákladů na dopravu nebo jejich záměrné snižování) a nesprávného původu zboží. Dále se jednalo o porušení při nesprávném uvádění sazebního zařazení zboží, včetně záměrného uvádění jiného druhu zboží nebo porušení práv k ochranné

známce. Z komoditního hlediska se jednalo o nárůst případů porušování celních předpisů u komodity elektronika a elektrodíly, a to převážně uváděním nesprávného sazebního zařazení. K nárůstu případů došlo i ve specifické oblasti nelegálního obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Závažné porušování celních předpisů bylo zjišťováno zejména u vybraných výrobků podléhajících spotřební dani (cigarety, tabákové výrobky a alkoholické nápoje). Oproti předchozím rokům došlo ke snížení počtu případů v oblasti nelegálního obchodu se starožitnostmi a případů neplnění přihlašovací povinnosti platebních prostředků.

Cigarety a tabák

V hodnoceném období roku 2005 zajistila CS v celkem 918 případech 76,8 mil. kusů neznačených cigaret a 253,6 tun nezdaněného tabáku.

Přehled počtu případů, zajištěných cigaret a tabáku a vyčíslení úniku v letech 2004 a 2005:

	<i>očet případů</i>	<i>počet cigaret v ks</i>	<i>tabák v tunách</i>	<i>únik cla a daní v mil. Kč</i>
rok 2004	907	45,7 mil.	646	291
rok 2005	918	76,8 mil.	253,6	209,3

Vzrostla úspěšnost u případů odhalení nelegálních přeprav a výroby cigaret, kdy se podařilo zajistit o více než 31 mil. kusů neznačených cigaret oproti roku 2004. V roce 2005 zaujímaly v této trestné činnosti majoritní úlohu organizované skupiny pachatelů. Hlavním trendem byl částečný odklon pachatelů od nelegálních přeprav neznačených cigaret (pašování) k nelegální výrobě plagiátů cigaret světových značek přímo na území ČR. Tento trend potvrdily dva nejzávažnější případy v roce 2005, při nichž došlo k odhalení nelegálních výroben cigaret a zadržení hlavních pachatelů a organizátorů.

Ropné produkty

V roce 2005 bylo celkem zjištěno 70 případů porušení předpisů (36 případů v roce 2004). Únik na cle a daních byl vyčíslen částkou cca 106,4 mil. Kč. Na základě vyhodnocení zjištěných případů lze konstatovat, že k porušení předpisů v této oblasti docházelo zejména:

- prováděním neregistrovaných obchodních operací s naftou, benzinem a zemním plynem určeným pro pohon motorů;
- mícháním různých složek aditiv a ostatních minerálních olejů osvobozených od spotřební daně do motorové nafty nebo do benzínu;
- obcházením podmínek, které CÚ stanovil v rozhodnutí, vydaném v souladu se zákonem o spotřebních daních.

Kontrola přepravy minerálních olejů bude v nadcházejícím období jednou z priorit CS.

Etylalkohol a víno

V průběhu roku 2005 bylo v oblasti nelegálního obchodování se zbožím zatíženým spotřební daní – zbožím obsahujícím líh (vybrané výrobky), odhaleno 424 případů porušení platných předpisů (487 případů v roce 2004), kdy bylo zajištěno 11,4 mil. litrů různých druhů alkoholických nápojů – líh, destiláty, víno, pivo (7 mil. litrů v roce 2004). Odhadovaný únik na cle a daních činí 75,5 mil Kč (37,8 mil. Kč v roce 2004). Jednalo se nejen o zjištění nelegálních přeprav vybraných výrobků, ale i o odhalení nelegálních stáčíren alkoholu a skladových prostor mimo rámec daňových skladů, případně nevykazované výroby v oficiálních výrobnách.

Dnem 1.7.2005 byla zavedena povinnost značení lihu ve spotřebitelském balení kontrolní páskou. Zavedení této povinnosti se pozitivně projevilo na hospodářských výsledcích likérek, což signalizuje, že na trhu ubylo nelegálně vyrobených či dovážených lihovin. I do budoucna však lze očekávat, že se na území ČR bude nadále nelegálním způsobem vyrábět jak líh určený k výrobě alkoholických nápojů, tak i alkoholické nápoje v nelegálních stáčírnách.

Zemědělské produkty

V roce 2005 bylo v oblasti zemědělských produktů zjištěno 356 případů porušení celních předpisů (v roce 2004 to bylo 40 případů), a to v celkové hodnotě 88 mil. Kč (86,7 mil. Kč v roce 2004). Únik na cle a daních byl zjištěn ve výši 15 mil. Kč (3,9 mil. Kč v roce 2004). Nejčastějším způsobem porušení předpisů bylo nesprávné sazební zařazení zboží (143 případů).

Z hlediska konkrétního zboží byly nejčastěji porušeny předpisy v dovozu rýže, s únikem na cle a daních cca 1 mil. Kč (12 případů). Nejvyšší únik na cle byl zaznamenán u nelegálního obchodu s cukrem (5 mil. Kč v 9 případech) a u chybně

sazebně zařazených dovážených instantních nudlí deklarovaných jako instantní polévky (cca 5 mil. Kč).

Na počátku roku 2005 se orgány CS zabývaly podezřením na rozsáhlé podvody týkajících se vyplácení subvencí při vývozu výrobků z kravského mléka českého původu z ČR přes území Polské republiky do Slovenské republiky. Pro nepříslušnost byla tato záležitost formou trestního oznámení předána Policii ČR. Vývozci v letech 2001 – 2003 předložili SZIF s žádostí o poskytnutí vývozní subvence celní doklady, které měly prokázat, že jejich výrobky byly vyvezeny do cílové země Polska či Ukrajiny. Na základě těchto neplatných dokladů SZIF vyplatil subvence v celkové výši nejméně 40 mil. Kč, ačkoliv tyto výrobky – máslo o hmotnosti nejméně 800 tis. kg byly v celkem 63 případech dovezeny pouze na území Slovenské republiky.

Oproti roku 2004 nebyl v roce 2005 zjištěn žádný pokus o obcházení veterinárních předpisů v souvislosti se zákazem dovozu drůbežího masa z Číny.

Elektronika, elektrodíly

U komodit elektronika a elektrodíly bylo zjištěno celkem 342 případů porušení celních předpisů. Únik na cle a daních se předpokládá ve výši cca 175,5 mil. Kč.

Oproti předchozímu roku 2004 nelegální obchod s touto komoditou nabývá svou četností a výší celního a daňového úniku na významu při porušování celních a daňových předpisů.

Motorová vozidla - osobní automobily

Celkem bylo zjištěno porušení předpisů v 379 případech (205 případů v roce 2004), což představovalo 427 osobních automobilů. Únik na cle a dani byl předpokládán ve výši 15,5 mil. Kč (13,2 mil. v roce 2004). Z hlediska způsobu porušení předpisů bylo nejčastěji zjištěno uvádění nesprávného původu zboží (206 případů) a snížení celní hodnoty zboží (56 případů).

Textil a textilní výrobky

Nejčastější komoditou, u které byly porušovány celní předpisy, byl textil a textilní výrobky, včetně oděvů. Bylo zjištěno celkem 1 180 případů porušení celních předpisů (754 případů v roce 2004). Únik na cle a daních činil 35 mil. Kč (15,3 mil. Kč v roce 2004). V 156 případech došlo u textilního zboží a oděvů ke zjištění porušení práv k ochranné známce.

Omamné a psychotropní látky

V roce 2005 bylo celními orgány zajištěno v celkem 319 případech 40,2 kg omamných a psychotropních látek (dále jen „OPL“) - v roce 2004 to bylo 53,3 kg ve 404 případech.

Přehled záchytů OPL v roce 2005

	<i>Počet případů</i>	<i>Hmotnost v gramech</i>	<i>ks</i>
Marihuana	169	1 203,40	
Hašiš	111	4 016,80	
Lysohlávka	4	16,00	
LSD	3		3 156
Amfetamin	5	92,70	
Metamfetamin	7	633,60	
XTC	10	1 812,30	919
Heroin	3	29 003,50	
Kokain	7	3 381,00	
celkem	319	40 159,30	4 075

Celní orgány při provádění svěřených činností nezaznamenaly výraznější odklon nebo změny v trendech nelegální přepravy OPL. Mezi nejvýznamnější případy odhalení nelegální přepravy patřilo zjištění 10,4 kg heroinu v bulharském kamionu, který deklaroval tranzit náhradních dílů pro osobní automobily do západní Evropy. V tomto případě byl využit institut sledované zásilky ve spolupráci s německými celníky. Dalším významným případem bylo zjištění 18,9 kg heroinu v maďarském kamionu, který deklaroval přepravu kaučuku do Anglie. Oba výše popsané případy se podařilo odhalit pomocí speciálního zařízení – mobilního velkokapacitního rentgenu, který je CS používán od ledna 2005.

Na letišti Praha–Ruzyně byla v roce 2005 zadržena jedna významnější zásilka, kdy se jednalo o 3 kg kokainu, které pašoval občan Mexika.

Poštovní přeprava OPL byla stejně jako v předchozích letech nejvýznamnější z pohledu počtu odhalených případů. Jednalo se o malé zásilky různých druhů OPL.

Významnou součástí boje proti nelegálnímu obchodu s OPL byla mezinárodní spolupráce.

Zbraně, výbušniny, radioaktivní a vojenské materiály

Celní orgány vykonávají dohled v oblasti zahraničního obchodu s vojenským materiálem, výbušninami a zbožím dvojího užití. Jedná se především o kontrolu licencí. V této souvislosti spolupracují celní orgány s Ministerstvem průmyslu a obchodu – Licenční správou a rovněž se zpravodajskými službami.

CITES

CS se v roce 2005 významně podílela v boji proti nelegálnímu obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Nejčastěji pašovanými druhy zvířat byly želvy, ještěři a hadi, z rostlin pak orchideje. K dalším druhům patřily lovecké trofeje a preparovaná zvířata.

Na ruzyňském letišti v Praze byl zaznamenán nejvyšší nárůst dovozů exemplářů podléhajících úmluvě CITES. V roce 2005 zaznamenali celníci na ruzyňském letišti 28 případů porušení této úmluvy.

Dle analýzy Interpolu byl největší podíl nelegálního obchodu s ohroženými druhy zachycen na letištích v cestovním styku. Nejčastějšími pachateli byli občané Tanzánie a ČR.

Za rok 2005 bylo zjištěno 42 případů porušení úmluvy CITES. K získání dalších možných poznatků v oblasti nelegálního obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin úspěšně spolupracuje CS s Českou inspekcí životního prostředí i zahraničními partnery.

Počet zachycených exemplářů

Živá zvířata – hadi a ještěři	137 ks
Živá zvířata – želvy	10 098 ks
Živá zvířata – ptáci	14 ks
Živá zvířata – ostatní	5 ks
Výrobky a preparované části zvířat	369 ks
Rostliny	1 465 ks
Vejce zvířat	18 ks
Mořské korály, lastury	102 ks
Celkem	12 208 ks

C) ZPRÁVA O OPATŘENÍCH MINISTERSTVA FINANCÍ V OBLASTI CEN ZA ROK 2005

V roce 2005 pokračovala cenová regulace vybraných výrobků a služeb podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, a to buď formou úředně stanovených cen (pevné ceny, maximální ceny, minimální ceny) nebo formou věcného usměrňování cen.

Od roku 2001 má kompetenci v regulaci cen energií (elektrická energie, zemní plyn a tepelná energie) Energetický regulační úřad. V oblasti telekomunikačních služeb reguluje ceny od 1. července 2000 Český telekomunikační úřad. Od 1. ledna 2004 byl regulačním orgánem pro tabákové výrobky Celní úřad Kutná Hora, po reorganizaci celních orgánů se jím stal Celní úřad Kolín.

Seznam výrobků a služeb, u nichž byla v roce 2005 uplatněna některá z forem cenové regulace Ministerstvem financí, kraji a obcemi, vydalo Ministerstvo financí v souladu se zákonem o cenách výměrem č. 01/2005. Změny a doplňky v průběhu roku obsahovaly výměry č. 02/2005 až 04/2005. Seznam zboží s regulovanými cenami se pro rok 2005 rozšířil o regulaci cen dietních potravin pro zvláštní lékařské účely. Ceny za zdravotní výkony poskytované při přerušení těhotenství se převedly z regulace formou maximálních cen do věcně usměrňovaných cen. Ze seznamu zboží s regulovanými cenami byly od 1. ledna 2005 vypuštěny služby kabelových televizí. Dále došlo ke změnám regulovaných cen u několika položek (poštovní služby, obchodní přírážka u kontaktních čoček, železniční dopravní cesta, žákovské jízdné, mléčné výrobky pro žáky).

Ministerstvo financí současně stanovuje i rozsah a podmínky, za nichž mohou maximální ceny uplatnit v rámci přenesené působnosti obce a kraje. Pro rok 2005 se tento rozsah rozšířil o veřejnou linkovou autobusovou a železniční dopravu provozovanou v rámci integrované dopravy. Tento druh dopravy se rozšiřuje nejen v největších městech, ale i mezi blízkými městy v průmyslových aglomeracích (severní Čechy, severní Morava). Dále se rozšířila možnost obcí a krajů regulovat hřbitovní služby poskytované v souvislosti s pronájmem hřbitovního místa, na které přicházela řada stížností od občanů.

Provedené změny v oblasti regulovaných cen všemi regulačními orgány (MF, ERÚ, ČTÚ, místní orgány) přispěly k celkové míře inflace 1,9 % v roce 2005 cca 1,0 procentním bodem. Meziroční růst spotřebitelských cen v prosinci 2005 oproti

prosinci 2004 dosáhl výše 2,2 %. Vliv regulovaných cen byl 1,6 procentního bodu, poplatků 0,2 procentního bodu a vliv neregulovaných cen 0,4 procentního bodu.

Průměrná míra inflace byla ovlivněna zejména zvýšením cen v oddíle bydlení a v oddíle stravování a ubytování, jejichž podíl na růstu celkové hladiny spotřebitelských cen činil 1,1 a 0,4 procentního bodů.

V oblasti bydlení vzrostly hlavně ceny zemního plynu o 12,9 %, elektřiny o 4 %, tepla a teplé vody o 4,5 %, vodného o 4,4 %, stočného o 5,9 % a ceny za odvoz odpadků o 9,9 %. V oddíle stravování a ubytování se zvýšily ubytovací služby o 7,9 % především v důsledku zvýšení cen za ubytování ve vysokoškolských kolejích (změna dotačního systému) a ceny v závodních jídelnách o 6,1 %.

Nejrychleji rostly ceny v oddíle pošty a telekomunikace, kde ceny poštovních služeb vzrostly o 14,3 % a ceny veřejných telekomunikačních služeb o 8,0 %. Mírně nižší než loni byly ceny potravin a nealkoholických nápojů (o 0,3 %), zejména v důsledku poklesu cen pekárenských výrobků a obilovin o 1,9 % (z toho mouky o 14,1 %), vajec o 15,9 %, brambor o 36,5 %, čerstvé zeleniny o 2,3 % a čaje o 3,1 %. Na snižování cenové hladiny působil i pokles cen v oddílech odívání a obuv (o 5,3 %) a zařízení a provoz domácností (o 2,0 %).

A. ZMĚNY REGULOVANÝCH CEN

I. Úředně stanovené ceny

Zemní plyn

Změny maximálních cen zemního plynu provedl v roce 2005 Energetický regulační úřad 4 x v termínech k 1. lednu, k 1. dubnu, k 1. červenci a k 1. říjnu. Tyto změny odrážely zejména vývoj cen ropy a zemního plynu na světových trzích a vývoj kursu dolaru. Současně došlo k dalšímu otevření trhu s plynem, kdy se oprávněnými stali všichni zákazníci, kteří mají roční spotřebu plynu vyšší než 15 mil m³ a dále všichni držitelé licence na výrobu elektřiny spalující plyn v tepelných elektrárnách nebo při kombinované výrobě elektřiny a tepla, a to v rozsahu své spotřeby na tuto výrobu.

K 1. lednu se zvýšily ceny zemního plynu pro domácnosti v průměru o 1,4 %. Cena se zvýšila jen za odebraný plyn, měsíční paušály se nezměnily. Zvýšení cen bylo v tomto měsíci ovlivněno zvýšením nákladů v distribučních společnostech souvisejících s otevíráním trhu s plynem. V rámci tohoto průměru došlo ke změnám

cen od – 1,4 % do + 3,7 %. Ceny poklesly ve Východočeské plynárenské a.s. a nejvyšší nárůst cen byl u Středočeské plynárenské, a.s. a Severočeské plynárenské, a.s.

K 1. dubnu se snížily předací ceny zemního plynu od společnosti RWE Transgas, a.s. v průměru o 3,5 %, vlivem příznivého vývoje cen lehkých a těžkých topných olejů na světových trzích na přelomu roku 2004 a 2005 a posilujícího kursu koruny vůči dolaru a euru. To se projevilo v poklesu cen distribučních společností ve výši 2,5 % a následně v poklesu průměrných cen u kategorie domácností o 2,3 %. Nejvyšší snížení bylo realizováno u Jihomoravské plynárenské, a.s. o 2,6 %.

K 1. červenci v návaznosti na nepříznivý vývoj cen lehkých a těžkých topných olejů na světových trzích v průběhu roku 2005 došlo ke zvýšení předací ceny zemního plynu od společnosti RWE Transgas, a. s. o 7,1 %. To se projevilo v růstu cen pro všechny kategorie chráněných zákazníků v průměru o 4,9 % a v nárůstu cen dodávek zemního plynu pro domácnosti v průměru o 4,3 %. Nejmírnější růst cen dodávky v kategorii domácností o 4,1 % byl u Západočeské plynárenské, a. s., a nejvýraznější růst cen o 4,5 % u Jihomoravské plynárenské, a.s.

K 1. říjnu v důsledku zásadního zvýšení cen ropy (o 60 %) a topných olejů na světových trzích se zvýšily předací ceny od společnosti RWE Transgas a. s. o 27,6 %, což znamenalo nárůst průměrných cen zemního plynu pro kategorii domácností o 17,4 %.

Za celý rok 2005 vykázal ČSÚ nárůst cen plynu o 21,3 %.

Elektrická energie

V roce 2005 pokračovala dále liberalizace trhu s elektřinou a oprávněnými zákazníky se stali všichni koneční zákazníci kromě domácností, které jsou chráněnými zákazníky. U oprávněných zákazníků v rámci dodávek velmi vysokého napětí došlo ke snížení cen o cca 0,4 % a u dodávek vysokého napětí cca o 2,8 %.

K 1. lednu 2005 došlo ke zvýšení průměrné ceny dodávek elektřiny maloodběru pro domácnosti o 4,3 % podle sdělení ERÚ (ČSÚ vykázal nárůst 4,9 %). Nejvyšší nárůst byl na jižní Moravě o 7,6%, na severní Moravě a ve východních Čechách o 5 %, ve středních a severních Čechách o 4,9 %. Naopak elektřina zlevnila v jižních Čechách o 5,8 %. Na tento nárůst mělo nejvyšší vliv zvýšení ceny elektřiny nakupované od ČEZ, která není regulována. Nárůst cen na jižní Moravě a pokles cen v jižních Čechách byl způsoben tím, že oba distributoři se od ledna 2005 sloučili do společnosti E.ON, která sblížila ceny v obou regionech.

Léčivé přípravky a zdravotnické prostředky

K 1. červenci 2005 vstoupily v platnost nové maximální ceny léčivých přípravků a zdravotnických prostředků u dodávek od výrobců a dovozců. Výsledkem oboustranných cenových pohybů konkrétních tuzemských a dovážených výrobků opakovaně dodávaných na trh bylo snížení cenové hladiny o 2,6 %, tj. o 1,472 mld. Kč. Potvrdil se dlouhodobý trend zachování stability celkové cenové hladiny s každoročním mírným poklesem ovlivněným zejména posilováním kursu koruny k ostatním měnám. Ve druhém pololetí byly vydány 2 dodatky k základnímu výměru maximálních cen nových léků a zdravotnických prostředků.

K 1. červenci 2005 byla snížena maximální přírážka za výkony obchodu celkem za velkoobchodní i maloobchodní činnost u čoček kontaktních – pouze čočky na lékařský předpis (poukaz) z 41 % na 25 %.

Zdravotní výkony

Od 1. ledna 2005 byla na základě žádosti Ministerstva zdravotnictví zrušena regulace formou stanovení maximálních cen u výkonů za umělé přerušení těhotenství, pokud nejde o zdravotní výkon poskytovaný na základě zdravotního pojištění bez přímé finanční úhrady pacientkou. V případě, že je výkon prováděn účastníku veřejného zdravotního pojištění, podléhají ceny za tento výkon věcnému usměrňování cen.

Železniční dopravní cesta

K 1. červenci 2005 byly upraveny maximální ceny a určené podmínky za použití vnitrostátní železniční dopravní cesty. Hlavními změnami úpravy je zavedení maximálních cen s ohledem na typ tratě, kterou dopravce využívá (tj. tratě zařazené do evropského železničního systému, ostatní celostátní tratě a tratě regionální) s tím, že maximální ceny byly schváleny ve výši, která představuje zvýšení průměrné ceny pro nákladní vlak o cca 10 %. Současně se změnou maximálních cen byly zavedeny slevy pro stanovené přepravy, které jsou uváděny v prohlášení o dráze vydávaném podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů.

Nájemné

V souladu s dlouhodobou koncepcí cenové politiky připravovalo MF již od roku 1999 návrh zákona o nájemném, jehož účinnost měla ukončit nápravu cen-nájemného pomocí jeho každoročního jednostranného zvyšování a při uplatnění tržního principu sjednávání cen zavést pravidla pro řešení případných sporů. Ani jedna z předložených dvou verzí zákona však nebyla přijata Poslaneckou sněmovnou.

V červnu 2005 vláda schválila v pořadí třetí znění návrhu zákona o jednostranném zvyšování nájemného z bytu zpracovaného ministerstvem pro místní rozvoj a následně ho schválila v prosinci Poslanecká sněmovna. Podle schváleného zákona by se nájemné zvyšovalo od 1. ledna 2007 po čtyři roky v průměru o 14 % ročně, ale velmi diferencovaně podle velikosti a atraktivnosti obce. Regulace nájemného má skončit k 31. prosinci 2010. Roční nájemné v roce 2010 má činit 5 % z ceny bytu s výjimkou Prahy 1 (2,9 %), Prahy 2 (3,65 %) a Prahy 6 (4,6 %). Nájemné by se tak v Praze 1 a 2 pohybovalo v úrovni cca 100,- za m² měsíčně. V Brně 2 okolo 70 ,- Kč, v malých městech do 2 000 obyvatel od 14,- do 24,- Kč.

Zákon obsahuje podstatné změny občanského zákoníku a to již s účinností od dubna roku 2006. Majitelé budou mít možnost v některých případech dát nájemníkovi výpovědi bez přivolání soudu. Nájemce pak bude mít možnost podat do 60 dnů žalobu na určení neplatnosti výpovědi k soudu. Rovněž byly zpřísněny podmínky pro přechod nájmu (vnuci, druzi a družky apod.)

Zákon byl projednán 1. února 2006 Senátem, který ho vrátil Poslanecké sněmovně s tím, že požaduje vypustit paragraf občanského zákoníku, podle kterého by se místně obvyklé nájemné od roku 2011 vztahovalo i na ty smluvní vztahy, kde je uplatňováno neregulované nájemné mnohdy podstatně vyšší, než by odpovídalo budoucí úrovni obvyklého nájemného v roce 2011 podle předlohy zákona. Poslanecká sněmovna následně tento zákon schválila dne 14. 3. 2006 s účinností od 31.3.2006.

Nemovitosti, jejichž cena je hrazena ze státních prostředků

Cena nemovitostí (staveb, bytů, nebytových prostorů, pozemků a trvalých porostů), jež je plně nebo zčásti hrazena ze státního rozpočtu, státního fondu nebo jiných prostředků státu, může být sjednána jen do výše ceny zjištěné podle zvláštního právního předpisu, jímž je zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku).

Podle § 12 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, může Ministerstvo financí ve veřejném zájmu dát předchozí souhlas se sjednáním ceny vyšší. Žádosti o vyšší ceny musí být doloženy znaleckým posudkem o ceně zjištěné podle zákona o oceňování majetku a věcným zdůvodněním návrhu žádané vyšší ceny nemovitosti.

Zmíněné ustanovení je intenzivně využíváno převážně Ministerstvem dopravy, v souvislosti se stavbou pozemních komunikací (silničních obchvatů obcí, rekonstrukcí silnic I. třídy, výstavbou rychlostních komunikací a dálnic). Počet žádostí o předchozí souhlas Ministerstva financí se sjednáním vyšší kupní ceny nemovitostí aktuálně narůstá jednak vlivem intenzifikace rozvoje dálniční sítě a ostatní dopravní infrastruktury, a jednak v důsledku nedostatečné kodifikace veřejného zájmu.

Pro stabilizaci trhu s pozemky v ČR zatím nejsou vytvořeny potřebné předpoklady. Proto lze předpokládat, že stát bude i nadále v něm intervenovat, a to jak ve vztahu k výkupním cenám některých pozemků, tak i z hlediska nájemného z pozemků, které neslouží k podnikání nájemce.

Telekomunikační služby

K 1. květnu 2005 byly cenovým rozhodnutím Českého telekomunikačního úřadu č. 01/2005 stanoveny nové maximální ceny za vnitrostátní a mezinárodní telekomunikační služby poskytované ČESKÝM TELECOMEM, a.s. Toto cenové rozhodnutí obsahovalo nejen oboustrannou úpravu (zvýšení i snížení) výše maximálních cen, ale i změnu struktury cen. Z těchto důvodů je velmi problematické porovnání cen, ale i výpočet dopadů.

Cena měsíčního paušálu za používání se sice snížila u základního cenového plánu Standard u kategorie bytových stanic z cca 284,- Kč/měsíc bez DPH na 276,- Kč/měsíc bez DPH a u podnikových stanic se naopak u základního cenového plánu zvýšila z 380,- Kč/měsíc bez DPH na 495,- Kč/měsíc bez DPH, ale tyto ceny v roce 2004 obsahovaly tzv. hovorové kredity u bytových stanic 86,- Kč/měsíc bez DPH a u podnikových stanic cca 95,- Kč/měsíc bez DPH. V rámci hovorových kreditů volali účastníci bezplatně. Hovorové kredity, které byly původně součástí měsíčního paušálu, byly na základě výše uvedeného cenového rozhodnutí ČTÚ vyjmuty z ceny měsíčního paušálu a účtují se nyní samostatně. Z tohoto důvodu tedy došlo jak u bytových tak u podnikových účastníků ke zvýšení cenové hladiny. Český statistický úřad vykázal nárůst regulovaných cen telekomunikačních služeb v roce 2005 o 14,4 %.

Tabákové výrobky

U tabákových výrobků pokračovala regulace cen, která byla vynucena v r. 2001 zavedením dvousložkové sazby spotřební daně u těchto výrobků. Při výpočtu procentní části sazby daně se vychází z jednotných pevných cen pro konečného spotřebitele.

K 1. červenci 2005 vydal Celní úřad Kolín cenovým rozhodnutím Seznam cigaret s pevnými cenami pro konečného spotřebitele a v druhém pololetí roku jeho 6 dodatků, kterými byly stanoveny pevné ceny pro konečného spotřebitele nových cigaret a provedeny změny pevných cen stávajících cigaret. Tyto pevné ceny cigaret zahrnují novou (vyšší) sazbu spotřební daně.

K 1. červenci 2005 byly zrušeny pevné ceny pro konečného spotřebitele doutníků a tabáků, neboť po nahrazení dvousložkové spotřební daně jednosložkovou spotřební daní u těchto výrobků (zákon č. 217/2005 Sb.) pominul důvod pro regulaci jejich cen.

Maximální ceny mléka a mléčných výrobků pro žáky škol

K naplnění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, nařízení Rady (ES) č. 1255/1999 a zároveň i požadavku ustanovení čl. 14 nařízení Komise (ES) č. 2707/2000, které ukládá každé členské zemi EU zabezpečit stanovení maximálních cen těchto výrobků, důsledné promítání poskytovaných podpor do cen a současně i zabezpečit kontroly dodržování těchto cen, bylo s účinností od 20. září 2005 stanoveno 50 maximálních cen mléčných výrobků, které jsou dodávány do škol ve školním roce 2005/2006. Do 19. září 2005 včetně byly v platnosti maximální ceny stanovené v roce 2004.

Úroveň cen se v podstatě nezměnila, změn doznal sortiment dodávaných výrobků v návaznosti na schválené změny v registracích Státním zemědělským intervenčním fondem. Mléčné výrobky za zvýhodněné ceny odebírá zhruba 3 000 škol.

II. Věcně usměrňované ceny

Tepelná energie

Na rozdíl od předchozích let byl pro rok 2005 stanoven jiný způsob stanovení možného meziročního nárůstu ceny tepelné energie v rámci věcně usměrňovaných cen. Do vyšších cen, které jsou kalkulovány nad cenovými úrovněmi stanovenými Energetickým regulačním úřadem, bylo možné promítnout nárůst jen některých stálých ekonomicky oprávněných nákladů, a to v závislosti na míře inflace předchozího kalendářního roku, snížené o jedno procento.

Průměrné ceny tepelné energie (včetně DPH) za rok 2005 určené konečným spotřebitelům:

Průměrná výše ceny tepelné energie v roce 2005	uhlí	ostatní palivo	celkem
	Cena (Kč/GJ)	Cena (Kč/GJ)	Cena (Kč/GJ)
	Množství (GJ)	Množství (GJ)	Množství (GJ)
	317,45	403,43	354,93
	35 104 453	27 130 886	62 235 339

Na výši cen tepelné energie v roce 2005, vyrobené ze zemního plynu nebo topných olejů, měl vliv výrazný meziroční nárůst ceny zemního plynu v průměru o 17 %, zvýšení sazeb spotřební daně u topných olejů a snížení výše možného nároku na vrácení daně při jejich spotřebě pro výrobu tepelné energie. Na výši ceny tepelné energie v roce 2005 vyrobené z uhlí se projevil nárůst neregulovaných cen uhlí, hnědého i černého, a cen dopravy uhlí.

Od 1. ledna 2005 došlo v jednotlivých lokalitách k odlišné změně cen tepelné energie, především ve vazbě na změnu cen paliv použitých k výrobě tepla, a to v průměru do 3 % u cen tepelné energie vyrobené z uhlí, v průměru do 7 % u cen tepelné energie vyrobené z ostatního paliva, zejména z důvodu nárůstu ceny zemního plynu. ČSÚ vykázal za celý rok 2005 nárůst věcně usměrňovaných cen tepelné energie o 6,5 %.

Voda

a) Povrchová voda

U povrchové vody odebrané z vodních toků byly uplatňovány věcně usměrňované ceny. Tento způsob regulace cen přímo předpokládá zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Povrchová voda slouží např. pro výrobu pitné vody, průmyslové účely, zemědělské závlahy, průtočné chlazení parních turbín.

b) Pitná voda a odvedená voda („vodné“ a „stočné“)

Ceny pitné vody a odvedené odpadní vody byly regulovány formou věcného usměrňování cen. Pravidla regulace cen zahrnovala možnost uplatňování dvousložkové formy vodného a stočného, a to v návaznosti na zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), který tento způsob platby za dodanou pitnou vodu a odvedenou odpadní vodu zavedl. Dvousložková forma obsahuje složku, která je součinem ceny za 1 m³ a množství odebrané nebo odvedené (vypouštěné odpadní) vody, a pevnou složku stanovenou v závislosti na kapacitě vodoměru, profilu přípojky nebo ročního odebraného množství vody. Podíl jednotlivých složek nebyl v roce 2005 měněn. Český statistický úřad vykázal v roce 2005 nárůst cen pitné a odvedené vody v souhrnu o 4,8 %.

Doprava osobní vnitrostátní autobusová

Jízdné v osobní vnitrostátní autobusové dopravě zůstává nadále regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci jsou povinni poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. V rámci pravidel věcného usměrňování cen pro účely propočtu přiměřeného zisku a ekonomicky oprávněných nákladů byl pro rok 2005 koeficient růstu provozních nákladů zvýšen z 1,02 v r. 2004 na 1,03 v r. 2005 a byla zvýšena základna pro propočet věcně usměrňované ceny jízdného v průměru o cca 2,18 %.

K 1. září 2005 byly upraveny určené podmínky pro žákovské jízdné a nárok na žákovské jízdné byl rozšířen i pro žáky a studenty denního studia navštěvující školu v zahraničí, tj. těmto žákům a studentům je přiznávána sleva z místa trvalého bydliště do státní hranice.

Doprava osobní vnitrostátní železniční

Jízdné v železniční vnitrostátní osobní dopravě je s účinností od 1. ledna 2001 regulováno věcným usměrňováním ceny s tím, že dopravci mají i nadále povinnost poskytovat slevy pro určité kategorie cestujících. Tato forma regulace cen umožňuje dopravcům pružně reagovat na situaci na trhu.

K 1. září 2005 byly upraveny určené podmínky pro žákovské jízdné a nárok na žákovské jízdné byl rozšířen i pro žáky a studenty denního studia navštěvující školu v zahraničí, tj. těmto žákům a studentům je přiznávána sleva z místa trvalého bydliště do státní hranice.

K 11. prosinci 2005 provedly České dráhy úpravy některých komerčních nabídek. Cena Kilometrové banky se zvýšila o 100 Kč a stojí nyní 1 400 Kč, cena jízdenky SONE+ se zvýšila o 30 Kč a stojí 160 Kč. Byla ukončena platnost relační slevy ČD mezi Prahou a Brnem. Na trase Praha – Ostrava začaly České dráhy používat vlaky SuperCity Pendolino, ve kterých cestující zaplatí obvyčejné a zvláštní jízdné SuperCity 1. a 2. vozové třídy v závislosti na tarifní vzdálenosti.

Vnitrostátní poštovní služby

U vnitrostátních poštovních služeb, jejichž účelem je dodání poštovních zásilek a poukázané peněžní částky, bylo nadále uplatňováno věcné usměrňování cen. Výše těchto cen nesmí překročit stanovené nejvýše přípustné částky.

K 1. lednu 2005 vstoupily v platnost nové maximální limity věcně usměrňovaných cen, cenová hladina vnitrostátních poštovních služeb celkem vzrostla podle ČSÚ o 15,5 %. Např. u obvyčejného psaní standardního do 20 gr. včetně byla nejvýše přípustná částka zvýšena z 6,50 na 7,50 Kč.

B. LEGISLATIVNÍ ZMĚNY V OBLASTI CEN

Obdobně, jako v předchozích letech, s účinností od 1. ledna 2005 došlo k aktualizaci příloh č. 35 (koeficientů změn cen staveb – K_i) a č. 36 (koeficientů prodejnosti – K_p) k vyhlášce MF č. 540/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění vyhlášky

č. 452/2003 Sb. Souběžně bylo upřesněno oceňování nezastavěných pozemků různých sportovišť přírodního charakteru (sjezdovek, golfových hřišť, střelnic, dostihových stadionů apod.) a rekreačních ploch (např. ploch stanových základů apod.).

S účinností od 1. července 2005 byla přijata drobná novela zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, provedená zákonem č. 217/2005 Sb. Novelou se rozšířil rozsah možného porušení cenových předpisů u kupujícího, který poruší u tabákových výrobků povinnosti uložené zákonem o spotřebních daních.

S účinností od 29. září 2005 byla na základě poslanecké iniciativy přijata v rámci zákona č. 377/2005 Sb. novela zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Novela zpřesnila ustanovení týkající se problematiky zneužívání hospodářského postavení v oblasti cen. Jedná se o úpravu, kterou se zakazuje hospodářským subjektům nalézajícím se ve výhodnějším hospodářském postavení uplatňovat podnákladové prodejní ceny, pokud by tím docházelo k narušování tržního prostředí. Novela umožňuje, aby cenové kontrolní orgány, zejména finanční ředitelství v krajích, mohly postihovat pokutami podle zákona o cenách takové chování tržních subjektů, které spočívá ve zneužívání hospodářského postavení na trhu ve snaze eliminovat konkurenci prostřednictvím podnákladových cen.